

Gemeente
Woudenberg

RAADSVOORSTEL 2019

**Datum
voorstel:** 18-12-2018

Registratiekenmerk:

Raadsvergadering van : 24-01-2019

Vergadering Commissie van: 08-01-2019

Portefeuillehouder: D.P. de Kruijff

Behandelend ambtenaar: Ruud van der Velden

Afdeling Realisatie en beheer

Onderwerp / voorstel:

Basis Water Keten Plan, vaststellen ambities ten aanzien van wateroverlast in het kader van klimaatontwikkelingen

Aan de Raad.

Voorstel

Wij stellen u voor

1. In te stemmen met het Basis Water Keten Plan (BWKP)
2. In te stemmen met de toetsingskaders zoals opgenomen in het BWKP
3. Ambitieniveau "MAX" te hanteren ten aanzien van de uitvoering van de maatregelen

Inleiding

Traditioneel wordt periodiek (ongeveer eens per 10 jaar) het rioleringsstelsel doorgerekend om te controleren of het voldoet aan de ontwerp uitgangspunten. Bij een van deze controles werd de hydraulische capaciteit gecontroleerd, uitgegaan van een standaard bui, waarbij dan volgens de berekening geen wateroverlast (water op straat) mocht ontstaan. Met de ontwikkelingen van het klimaat, ontstaat steeds meer het besef dat er steeds vaker heviger buien zullen vallen dan de standaard bui en dat deze buien niet meer in het riool zullen passen en er dan water op straat zal ontstaan. Daarom is dit BWKP anders opgezet en is ook gekeken naar wat er gebeurt als er een extreme bui valt. Het BWKP is gericht op de bebouwde kom van Woudenberg. De gevolgen van extreme neerslag voor het buitengebied worden bij de NBW toetsing door het waterschap inzichtelijk gemaakt.

Centrale vraag

Welke ambities heeft de gemeente Woudenberg ten aanzien van de toetsingskaders riolering en welke gevolgen van hevige neerslag vindt de gemeente Woudenberg acceptabel?

Beoogd resultaat

Het vaststellen van het BWKP en de toetsingskaders door de gemeenteraad geeft richting aan maatregelen aan de riolering en de inrichting van de openbare ruimte. Tevens geeft het duidelijkheid naar medewerkers en ontwikkelaars, in de gemeente Woudenberg over hoe de gemeente aankijkt tegen de uitgangspunten (toetsingskaders) voor ontwerp van een nieuw riool of vervanging van een bestaand riool.

Aan inwoners geeft het inzicht in wat men kan verwachten van de gemeente ten aanzien van bijvoorbeeld wateroverlast bij hevige neerslag. Welk effect van hevige neerslag vindt de gemeente acceptabel en wat niet. Het BWKP draagt bij aan het behalen van het organisatiedoel 2.3 "Minder wateroverlast".

Kader

- Organisatiedoel 2.3 gemeente Woudenberg "Minder wateroverlast"
- Leidraad Riolering van Stichting Rioned

Argumenten

In het BWKP zijn diverse toetsingskaders voorgesteld en is beoordeeld of het huidige systeem voldoet aan deze toetsingskaders. Op de toetsingsaspecten vullingsgraad, reactietijd, ledigingstijd en piekbelasting is 1 aandachtspunt geconstateerd, maar het gehele rioleringsstelsel voldoet aan de toetsingscriteria.

Op het toetsingsaspect wateroverlast zijn er echter diverse locaties die op dit moment niet voldoen aan de voorgestelde toetsingskaders. Op dit toetsingsaspect wordt daarom dieper ingegaan. Het toetsingsaspect wateroverlast wordt in het BWKP onderverdeeld in waterhinder, wateroverlast en waterschade. Middels voorbeeldfoto's en omschrijvingen wordt aangegeven bij welke soort bui, welk effect geaccepteerd wordt.

Hierbij maken we het onderscheid in vijf categorieën effecten en drie categorieën buien:

					
Situatie	1. Kleine plassen	2. Grote plassen	3. Water op straat	4. Water op straat, in tuinen en een paar panden	5. Water op straat, in tuinen en meerdere panden
Definitie	Hinder	Hinder	Overlast	Schade	Schade
Beeld	Hier en daar ondiepe plassen, verspreid liggende kleine oppervlakken	Hier en daar grote en diepe plassen, verspreid liggende grotere oppervlakken	Op enkele locaties water op straat, soms tot bovenkant van de stoeprand.	In een groot deel van een wijk water op straat en in voortuinen. In maximaal 5 panden schade	Treft een groot deel van de kern. In grote delen van de kern wateroverlast en meerdere gevallen van schade
Duur	Binnen 30 minuten na de bui verdwenen	De plassen zijn binnen een uur na de bui weer verdwenen	Na 90 minuten zijn er alleen nog kleine plassen.	Na twee uur zijn er alleen nog kleine plassen.	Na twee uur is er nog sprake van hinder of overlast.
Acceptatie					
woongebied	Ja, mag	Ja, mag	Alleen bij een hevige of extreme bui	Alleen bij een extreme bui	Nee, mag zich niet voordoen
winkelgebied	Ja, mag	Alleen bij een hevige of extreme bui	Alleen bij een extreme bui	Nee, mag zich niet voordoen	Nee, mag zich niet voordoen
industriegebied	Ja, mag	Ja, mag	Alleen bij een hevige of extreme bui	Alleen bij een extreme bui	Nee, mag zich niet voordoen

Omschrijving	Normale bui	Hevige bui	Extreme bui
Toetsbui	22 augustus 2014	28 juli 2014	Herwijnen 2014
Buiovmang en -intensiteit	19 mm in 55 min	40 mm 155 min	93 mm in 70 min
Kans op voorkomen	Eens per 2 jaar	Eens per 50 jaar	< 1x 1.000 jaar

Als gevolg van klimaatverandering worden de buien zwaarder. De buien zullen in 2030 10% zwaarder worden dan nu en in 2050 30% zwaarder worden dan nu. In de berekeningen wordt deze methode toegepast, waardoor het gevolg in 2030 of 2050 groter is dan in de huidige situatie bij een "normale" of "hevige" bui.

Dat betekent dat indien er geen maatregelen genomen worden om de wateroverlast te verminderen, de wateroverlast als gevolg van de klimaatverandering groter wordt. Dit is niet in lijn met de organisatie doelstelling "minder wateroverlast". Het nemen van maatregelen is dus minimaal noodzakelijk om de situatie niet te laten verslechteren. Echter het nemen van maatregelen is niet overal tegelijk mogelijk. Daarom zullen er keuzes gemaakt moeten worden, welke maatregelen wel en welke niet, en wanneer welke maatregelen genomen moeten worden.

Verdeeld over de kern (noord west en zuidelijke deel) en het bedrijventerrein Parallelweg voldoet de huidige situatie niet aan de voorgestelde toetsingskaders.

Om toe te werken naar het voldoen aan de toetsingskaders zullen maatregelen genomen moeten worden in de riolering, maar ook in de buitenruimte. In het BWKP zijn diverse mogelijke maatregelen uitgewerkt en zijn de effecten op wateroverlast doorgerekend. Zo is een grote lijst met maatregelen ontstaan (maatregelpoule) waarvan de kosten en de effecten inzichtelijk zijn gemaakt. Op deze manier kan vervolgens een afweging gemaakt worden welke maatregelen uitgevoerd worden en welke niet. Door maatregelen samen te bundelen kunnen positievere effecten ontstaan dan wanneer maatregelen los uitgevoerd worden. Daarom zijn er 3 scenario's uitgewerkt en is het effect op wateroverlast na uitvoering van deze scenario's uitgewerkt.

Scenario 1 NoRegret:

Betreft een minimaal scenario waarbij alleen de eenvoudig te realiseren maatregelen en reeds geplande maatregelen uitgevoerd worden.

De benodigde investering hiervoor wordt geraamd op € 360.000 (incl. 15% voorbereiding, toezicht en advies, excl. BTW).

Het gevolg van dit scenario is dat de gevolgen van de klimaatverandering (zwaardere buien) grotendeels opgevangen worden. Echter ontstaat er geen verbetering van de situatie. In enkele delen ontstaat ondanks de maatregelen zelfs een verslechtering van de situatie.

Scenario 2 Focus:

Dit scenario richt zich voornamelijk op de gebieden met de hoogste prioriteit (kern Noord West en kern Zuid).

De benodigde investering hiervoor wordt geraamd op € 606.000 (incl maatregel 105) (incl. 15% voorbereiding, toezicht en advies, excl. BTW).

Het gevolg van dit scenario is dat in de gebieden Noord West en Zuid de situatie verbeterd, maar als gevolg van de klimaatverandering nog niet aan de toetsingskaders voldaan wordt. Op andere locaties verslechterd de situatie als gevolg van klimaatsverandering.

Scenario 3 Max:

In dit scenario worden alle maatregelen van de bovenstaande scenario's samengevoegd en worden er nog extra aanvullende maatregelen genomen.

De benodigde investering hiervoor wordt geraamd op € 1.565.000 (incl. 15% voorbereiding, toezicht en advies, excl. BTW).

Het gevolg hiervan is dat vrijwel overal het risico op wateroverlast afneemt. Op de meeste locaties wordt hiermee voldaan aan de voorgestelde toetsingskaders echter nog niet overal.

Advies:

Op basis van de voorgestelde toetsingskaders wordt geadviseerd scenario "Max" te kiezen. Bij de keus voor scenario Max brengt wel het volgende risico en financiële gevolgen met zich mee:

Risico:

In bovenstaande scenario Max is uitgegaan van uitvoering van de maatregelen voor 2030. Een jaarlijkse omzet van werkzaamheden ter waarde van circa € 150.000 bovenop de reeds voorziene werken, zorgt voor een forse toename van de werkdruk op de huidige personele bezetting (circa € 20.000 per jaar). Met de huidige bezetting en werkvoorraad is het niet realistisch deze extra maatregelen uit te kunnen voeren binnen 10 jaar. Uitbreiding van de beschikbare fte of meerjarige inhuur van extra personeel is noodzakelijk om de werkzaamheden voor te kunnen bereiden en te begeleiden in de uitvoering. De huidige capaciteit van de personele bezetting zal in het in 2019 bij het op te stellen GRP extra onder de aandacht worden gebracht.

Financieel:

Een deel van de maatregelen dienen door het waterschap uitgevoerd en gefinancierd te worden. Hierover zullen met het waterschap (mede opsteller van het document) nadere afspraken gemaakt moeten worden. Het grootste gedeelte van de investeringen zullen echter voor rekening van de gemeente komen. Deze investeringen zullen uit het de rioolheffing gedekt moeten worden. Bij een financiële afschrijvingstermijn van 60 jaar (vrijvervalriool) zal de rioolheffing met bijna € 7 (circa 3%) per heffingseenheid toenemen.

Duurzaamheid

Diverse maatregelen zorgen voor een duurzamere manier van het verwerken van water. Zo zorgt het afkoppelen van het regenwater voor het scheiden bij de bron ipv het gemengd af te voeren.

Het verminderen van het risico op wateroverlast zorgt voor een verbetering van de volksgezondheid (minder risico als gevolg van rioolwater op straat).

Draagvlak

In de diverse media zijn de gevolgen van de klimaatverandering aan de orde geweest. Niet alleen lokaal en landelijk maar ook wereldwijd zijn de gevolgen van klimaatverandering met regelmaat zichtbaar. Door in de communicatie de werkzaamheden te koppelen aan de gevolgen van klimaatverandering, zorgen we voor draagvlak onder de inwoners en de bedrijven voor het nemen van de maatregelen (hinder tijdens de uitvoering) en de stijging van de kosten (rioolheffing).

Financiële consequenties

De financiële gevolgen van scenario "Max", zullen in het, in 2019 op te stellen, GRP in de kostendekking berekening verwerkt worden. Op basis van de eerste berekening zullen de benodigde investeringen zorgen voor een stijging van de rioolheffing van circa € 7,00 (circa 3%) per huishouden per jaar.

Aanpak/uitvoering

Na vaststelling van het BWKP, de toetsingskaders en het scenario "Max", zullen deze gegevens als input dienen voor het in 2019 op te stellen GRP.

Daar zal de financiële dekking voor de voorziene maatregelen geborgd worden.

Conclusie

De gemeente Woudenberg hanteert de in het BWKP gehanteerde toetsingskaders ten behoeve van ontwerp van nieuwe en te vervangen riolering en accepteert daarmee een bepaalde mate van waterhinder, overlast of schade.

Communicatie

Na vaststelling van het BWKP zullen de voorziene maatregelen en de toetsingskaders ten aanzien van wateroverlast gecommuniceerd worden.

Communicatie boodschap:

"Verandering van klimaat zorgt voor toename van hevige buien. Om de kans op wateroverlast en schade als gevolg hiervan in de toekomst te voorkomen dienen uitgebreide maatregelen genomen te worden aan de riolering en de inrichting van de openbare ruimte. Hiermee bereiden we ons voor op de hevigere buien die door de klimaat ontwikkelingen verwacht worden."

Burgemeester en wethouders van Woudenberg

S.M.T. van der Marck-Verschoor
Secretaris

T. Cnossen
Burgemeester

Bijlagen:

- BWKP deel 1 29 november 2016 (als achtergrond informatie toegevoegd, geen noodzakelijk onderdeel voor de besluitvorming)
 - BWKP deel 2 16 oktober 2018
-